

Riktig stell kan forebygge skader og sykdom

Astrid Indrebø, veterinærkonsulent i Norsk Kennel Klub

På noen områder er hunder ganske like oss mennesker. Et sunt og godt liv er i stor grad avhengig av miljøet vi lever i, daglig stell, trening og kosthold. En hund som får riktig fôring, som har ren hud og velstelt pels - øyne, ører og tenner som kontrolleres jevnlig og rengjøres ved behov, som får riktig og jevn mosjon, får mental trening og mulighet til å løse oppgaver tilpasset egne og samfunnets behov – en slik hund har alle muligheter for å bli en sunn og frisk hund.

Riktig fôr til riktig hund

Gode fôringsrutiner er viktig. Det finnes mange forskjellige fôrmerker på markedet; det finnes fôr for valper, unghunder, voksne hunder, aktive hunder, fete hunder, gamle hunder osv. Hva skal du så velge i denne overfloden av ulike fôrmerker? Snakk med oppdretter av hunden din – snakk med andre som har tilsvarende rase – eller snakk med andre som har erfaring med fôring av hund. Velg et fôr som er riktig sammensatt, så trenger du ikke å tilsette fôret noe som helst ekstra. Unngå spesielt ekstra tilskudd av kalk, fosfor og A- og D-vitaminer (fettløslige vitaminer), da dette kan skape helsemessige problemer! Er det for lite vitaminer eller mineraler i fôret til en frisk hund, er det bedre å skifte fôr enn å begynne med ulike former for tilsetninger.

Kan hunden få restemat?

Litt restemat kan hunden få, men ikke så mye at det utgjør en vesentlig del av fôret. Restemat er ikke fullverdig kost for en hund. Tørre brødsalker er sunt for de fleste – både valper og voksne. Ikke gi hunden sterkt krydret mat eller for mye fett. Vær også oppmerksom på at ikke alle hunder tåler for eksempel fiskeprodukter. Hunden tar ikke skade av å få grønnsaker, men den har ikke særlig nytte av det, heller. Hundens tarmkanal er ganske kort, og vegetabilske produkter nyttiggjøres derfor i liten grad.

Kan hunden få bare hjemmelaget mat?

Du må gjerne lage all maten til hunden din selv, men da trenger du mye kunnskap om hvordan fôret skal være sammensatt. Det må inneholde riktig mengde protein, fett og karbohydrater, og må tilsettes mineraler og vitaminer i riktig mengde. Det er mye jobb og slett ikke billig. Det er mye enklere å få et riktig kosthold med ferdigfôr.

Pass på at hunden ikke blir tykk! Overvekt er et økende problem også blant hunder, og det øker faren for belastningsskader og andre helseproblemer!

Diettfôr

Riktig diett er en viktig del av sykdomsbehandlingen for flere sykdommer, som nyreproblemer, hjerteproblemer, hudproblemer osv. Slikt diettfôr selges kun gjennom dyrlegen.

Pels og hud

Riktig og regelmessig pelsstell kan være med å forebygge sykdommer i huden. Hvor ofte en pels bør børstes og gres, er i stor grad avhengig av rasen. Lær hunden til å stå på et bord eller ligge på gulvet når den børstes fra den er valp – enhver hund nyter å få stelt pelsen bare den er vant til det og det gjøres regelmessig og riktig. Pelsen skal holdes fri for knuter, og løse hår skal børstes bort. Skitt, småkvister eller annet som sitter fast i pelsen etter en tur, børstes lett ut av en velstelt pels.

Hunden skal bades når den er skitten, men den bør ikke bades for ofte. Hyppig bading fjerner det naturlige fettlaget i hud og pels. Hvis pelsen er velholdt, vil urenheter på de fleste raser lett kunne børstes ut slik at det ikke er nødvendig med hyppige bad.

Det er viktig å bruke en sjampo som er beregnet for hund. Hunden har nemlig en annen surhetsgrad i huden enn det vi mennesker har, og det er derfor slett ikke bra å bruke vår sjampo på vår firbente venn. Og husk å skylle pelsen godt slik at det ikke er rester etter sjampo i hud og pels!

Etter et bad skal hunden tørkes. Froter den godt med et håndkle eller føn den tørr. Ikke la hunden legge seg om kvelden med gjennomvåt pels – det kan ofte gi sår hud og betennelse.

Små sår i huden

Hunder kan lett få smårifter og sår i huden når de er ute og løper i busk og kratt. Slike små sår vil oftest leges av seg selv. Hvis såret er fuktig, bør du rengjøre det med klorhexidin, pyrisept eller et annet sårrensingsmiddel. Det kan være nødvendig å klippe bort litt hår rundt såret slik at det får luft og hårene ikke klitrer seg til såret. Pass på at hunden ikke slikker på såret. Slikking vil nemlig tilføre urenheter til såret og øke risikoen for betennelse. Er du i tvil om sårbehandling – ta kontakt med dyrlegen din!

Eksem

Dette kan til en viss grad forebygges gjennom riktig fôring og stell av pels og hud. Det er viktig at pelsen til enhver tid er fri for floker og at død pels fjernes regelmessig. Det er også viktig at hunden ikke blir gående våt, men at pelsen får mulighet til å tørke etter bad, svømmeturer eller regnvær. Vær også oppmerksom på at enkelte hunder ikke tåler fôr med høyt proteininnhold; de reagerer med kløe og etter hvert eksem. Andre tåler ikke spesielle komponenter i fôret.

Fuktig eksem kan starte med en liten våt flekk og spre seg raskt – i blant i løpet av få timer. Det er derfor viktig at du straks får rengjort såret og at det kommer luft til. Klipp bort pels rundt såret slik at det blir ca 1 cm rundt såret med frisk hud uten pels. I blant kan det være nødvendig å klippe mer for å hindre at lang pels legger seg opp i såret. Det kan ofte lønne seg å vaske såret rent med neglbørste og medisinsk grønnsåpe. Dette høres vondt ut, men ofte reagerer faktisk hunden mer på vasking med bomullsdott og sår vann. I blant kan det være nødvendig å bruke cortison for å dempe kløe og hevelser og eventuelt antibiotika mot infeksjonen. Ta kontakt med dyrlege!

Generelle råd ved mindre hudproblemer

- Sjekk for parasitter i hud- og hårlag
- Når ga du sist hunden behandling mot innvollsorm? Dette bør gjøres ca 2 ganger i året
- Gi tilskudd av B-vitaminer (ølgjær) – ca 1 ts per 20 kg hund
- Tilsett essensielle fettsyrer (for eksempel EfatVet® – kan kjøpes hos veterinær)
- Ev. gi tilskudd av E-vitaminer (1-2 mg/kg hund, ev. hvetekimolje)
- Hvis hunden får et høyproteinfôr – skift til et fôr med mindre protein!
- Prøv gjerne et fôr som er beregnet for hunder med følsom hud
- NB! Husk riktig pelsstell – vaks hunden med en sjampo som er beregnet for hunder med følsom hud

Allergiske hudlidelser

Atopi er en arvelig, IgE-betinget allergi som gir en kløende hudbetennelse (atopisk dermatitt). Dette kan forårsakes av pollen, husstøv, midd, muggsopp, flass fra mennesker og dyr og lignende. Hvis årsaken er pollenallergi, vil symptomene være begrenset til pollensesongen, mens allergi mot husstøv og husstøvmidd vil gi symptomer hele året (eventuelt noe mindre om sommeren hvis hunden stort sett er ute). Hunder kan også være allergiske mot enkelte fôrstoffer eller mot tilsetningsmidler i fôret. Kløe er det primære symptomet også ved

fôrallergi, men huden trenger ikke nødvendigvis å være påvirket. Symptomer kan også forekomme fra mage/tarm. Undersøkelser viser at opptil 30% av hunder med atopisk dermatitt i tillegg har fôrallergi.

Symptomer ved atopisk dermatitt (etter I Vollset, Norsk veterinærtidsskrift 1995: 479-487)

Hovedsymptomer

1. Kronisk kløe (varighet i mer enn 3 mnd)
2. Kløe i hoderegionen, hals, armhuler, bryst, buk, hale, poter og nederst på bena. Et eller flere av disse områdene er affisert og etter en tid kan hunden vise kløe over hele kroppen pga hudbetennelse. De affiserte hudområdene blir fortykket, og pelsavfall, erytem (rødme), skorpedannelse, seborré (økt utskillelse av fettstoffer) og hyperpigmentering observeres.
3. Kronisk eller residiverende (tilbakevendende) hudbetennelse
4. Rasedisposisjon eller opplysninger om allergi hos hundens søsken eller foreldre

Mindre konstante symptomer

1. Erytem i huden på hodet og betennelsesforandringer i leppene
2. Bilateral konjunktivitt (øyebetennelse på begge øynene), ørebetennelse, atopisk rhinitt ("rennende nese") eller astma
3. Overfladisk stafylokokk-pyodermi (hudinfeksjon)
4. Svetting
5. Symptomene begynner før 3 år alder
6. Forøket mengde allergen spesifikke IgE antistoffer i blodet. Positiv ELISA test
7. Positiv intrakutan allergitest

Behandling

- Hindre/reducere allergenpåvirkningen
- Antiinflammatoriske midler
- Essensielle fettsyrer

Undersøkelser viser at 20% av hunder med atopiske hudlidelser blir symptomfrie med EfaVet® 1 i dosering 1 kapsel/10 kg hund. Ved å øke doseringen av de essensielle fettsyrene til det sekسدobbelte, vil opptil 70% av hundene bli symptomfrie, og tilleggbehandling er unødvendig. Essensielle fettsyrer kan eventuelt kombineres med antihistaminer

- Glucocorticoider (kortison)
- Antihistaminer
- Hyposensibilisering

Parasitter i hud- og hårlag (ektoparasitter)

Lus

Lus er den vanligste ektoparasitten hos hund. Det finnes to typer: *pelslus* og *blodsugende lus*. De legger egg som festes på hundens hår inne ved huden, og fra dette egget utvikles larven. Utviklingen fra egg til voksen tar 3-4 uker. Lus er stasjonære og smitter ved direkte kontakt. Hundens lus lever kun på hund og kan derfor ikke smitte til mennesker. Både vi, børster, tepper og lignende kan imidlertid overføre lus, da de kan overleve en viss tid utenfor hunden.

Både egg og lus kan sees med det blotte øyet hvis man leter i pelsen. Eggene er ovale og ser ut som flass med litt metallaktiv glans som sitter festet til håret. Den voksne lusa er mørk. Den blodsugende lusa sitter inn mot huden og suger blod, men pelslusa lever av flass, hår og lignende i pelsen.

Symptomer

Hunden vil klø. Graden av kløe vil variere med graden av infeksjon. De skadene hunden påfører huden når den klør, vil forverre situasjonen over tid.

Behandling

Vanligst brukt er såkalte "spot-on" preparater. De er både enkle og effektive. Resept får du hos dyrlegen.

Pelsmidd

Dette er en liten midd som kan leve av døde hudceller og lignende i huden og av lymfe som den får tak i ved å bore små hull i huden. Pelsmidden er artsspesifikk og smittes ved direkte kontakt. Den kan midlertidig komme seg over på eieren og gi små, røde, kløende stikk. Ikke alle mennesker reagerer med en slik reaksjon.

Midden er svært liten og derfor vanskelig å oppdage. De ser ut som små, runde, hvite fluss. De er lysømfindtlige. Tar man hunden med inn i et mørkt rom og lyser ned i pelsen, kan man se midden som hvite "prikker" som piler bort fra lyset.

Symptomer

Symptomene kan variere fra hund til hund. Noen har kun milde symptomer med litt kløe og økt flussdannelse, mens andre får kraftig kløe som kan skape sår og hudinfeksjoner.

Behandling

Pelsmidden er ikke like lett å behandle som lusa. Frontline® skal være meget effektivt. Kontakt dyrlegen.

Skabbmidd (reveskabb)

Dette er en liten parasitt som borer ganger i huden. Middene overlever i praksis kun få dager utenfor verten, men under perfekte forhold kan de overleve 2-3 uker. Kulde dreper midden. Smitte skjer hovedsaklig ved direkte kontakt. Ettersom midden lever inne i huden, skjer ikke smitteoverføring like lett som ved lus og pelsmidd. Smitte kan skje både fra rev og hund.

Symptomer

Reveskabb gir kraftige symptomer. Ofte starter symptomene på hode og øreranden med små blemmer og kuler og senere kraftig kløe. Hunden klør intens, og vil lett kunne få store sår i huden. Diagnosen stilles ved å ta hudskrap. Det kan være vanskelig å finne midden fordi de befinner seg inne i gangene, men ved å varme opp skrapstedet kan man lokke midden til åpningen.

Behandling

Injeksjon med Ivomec® er effektivt. Enkelte raser kan imidlertid reagere negativt på denne behandlingen. Det finnes også tabletter som er virksomme mot reveskabb (Interceptor®).

Hårsekkmidd (demodex canis)

Denne parasitten lever hovedsakelig i hundens hårsekker. Man regner med at den finnes i et lite antall hos de fleste hunder uten at det gir symptomer på sykdom. Hos enkelte hunder gir midden utvikles imidlertid en hudsykdom: demodikose. Sykdommen kan forekomme i en lokal form eller i en generalisert form. Den lokale formen opptrer i første rekke hos valper (3-6 mnd). Hunden får små hårløse flekker oftest på hodet, forben og/eller bryst. I de fleste tilfeller healbredes denne sykdommen spontant når hunden er rundt 1 år.

Generalisert demodikose opptrer også oftest hos unge hunder, men er langt mer alvorlig. Lidelsen skyldes en genetisk defekt hos valpen som gjør at den reagerer svært kraftig på denne midden. Sykdommen krever omfattende behandling.

Flått (skogbjørn, skaumann)

Denne parasitten er utbredt i store deler av landet og trives best i et mildt og fuktig kystklima. Den holder til i busker og kratt av løvtrær og på bakken. De forlater vegetasjonen og går over på forbipasserende pattedyr (også menneske). Det er kun voksne hunner som suger blod.

Bittene fra flåtten er i seg selv ganske ufarlig. Men flåtten kan overføre alvorlige sykdommer som Borreliose. De fleste tilfeller av denne sykdommen er registrert i fylkene rundt Oslofjorden.

Flåttangrep kan forebygges. Det anbefales at hunder som bor i områder med mye flått, behandles med såkalte "spot-on" preparater. Resept får du hos dyrlegen. Preparatet er virksomt på hunden i ca 4 uker.

Ørene

Samtidig som du børster pelsen, bør du ta en titt i ørene. Vend deg til å lukte i hundens ører slik at du vet hvordan det lukter normalt – da oppdager du raskt hvis noe er galt.

Overdreven rengjøring av ørene er unødvendig. Litt lysebrun voks er normalt i alle ører og virker til en viss grad beskyttende på huden i øret. Er ørene skitne eller man kjenner en begynnende stram unormal lukt, bør de rengjøres. Bruk en bomullsdott fuktet i litt lunkent vann eller et middel du kjøper hos dyrlegen. Rengjør ørelappen og innover i kanalen så langt du kommer med fingeren. Det kan være nødvendig å helle litt ørerens ned i ørekanalen. Trekk ørelappen opp og litt ut mot siden og sprut øremiddelet forsiktig ned. Masser deretter forsiktig og tørk med en bomullsdott. Ørene bør tørkes hver gang hunden har badet. Bruk aldri bomullspinner ned i øregangen.

Noen hunderaser får en del hår i øregangen. Disse hårene må fjernes med jevne mellomrom.

Dersom det oppstår unormal av ørene, de er røde og irriterte eller hunden klør seg kraftig, bør du oppsøke dyrlegen.

Øynene

Øynene skal være klare og rene. I blant kan det samle seg litt slim i øyekroken. Dette fjernes med en bomullsdott dyppet i litt lunkent vann eller øyebadevann (kjøpes reseptfritt på apoteket). Det kan også være nødvendig å spyle øynene med øyebadevann.

Hvis øynene stadig renner, er røde og irriterte eller det kommer gult utflod (puss), må du kontakte dyrlegen.

Tennene

Tannfelling

Melketennene bryter fram når valpen er rundt 2 uker gammel. Når den er 3-4 mnd begynner tannfellingen, og de blivende tennene bryter fram. Fortennene skiftes først, deretter hjørnetennene og de fremre jekslene. De bakre jekslene finnes ikke som melketenner, men bryter fram når valpen er 5-7 måneder gammel.

I blant felles ikke melketennene til normal tid, men blir stående sammen med de blivende tennene. Dette gjelder i første rekke fortennene og hjørnetennene. Dette er vanligst hos miniatyrhundraser, men forekommer fra tid til annen også hos andre raser. Du kan i så fall la hunden gnage litt på harde ben eller lignende og kjenne om tannen er løs. Er den det, faller den ofte ut av seg selv. Hvis ikke, bør du ta kontakt med dyrlegen slik at melketennene blir trukket. Et slikt dobbelt tannsett kan medføre feil stilling på de blivende tennene og kan også medføre betennelse i tannkjøttet. Resultatet kan bli dårligere feste for de voksne tennene.

Rengjøring av tennene

Mange hunder har lett for å utvikle tannstein. Dette kan du forebygge ved å pusse hundens tenner. Hvor ofte tennene skal pusses, er avhengig av hvorvidt hunden får tannstein. Det er imidlertid viktig at valpen vennes til at du undersøker munnen og at den finner seg i at du pusser tennene. Da har du de beste mulighetene til å få gjort skikkelig rent dersom det skulle bli problemer. Ikke vent for mye samarbeid de første gangene du prøver. Før du begynner med tannbørsten, kan du venne valpen til å godta at du gnir over tennene med en finger. Dette er spesielt viktig for hunder som normalt utvikler mye tannstein.

En skikkelig benknoke som valpen kan tygge på kan være til god hjelp for å holde tennene rene. Men husk – hunden skal ALDRI få skarpe ben eller ben som splinters da dette kan forårsake store skader i mage og tarm!

Forhuden

Det er normalt at hannhunder har litt utflod fra forhuden, og dette trenger vanligvis ingen behandling. Overdreven skylling vil ofte gjøre mer skade enn gagn ved at det irriterer forhuden og kan føre til mer utflod. Ved unormale mengder utflod, slik at det drypper på gulvet, bør forhuden skyldes. Forhudsrens til hund kan kjøpes på apoteket eller hos dyrlegen. Er du i tvil om hva du skal gjøre, så kontakt dyrlegen.

Potene

Sjekk potene med jevne mellomrom og klipp bort hårene som stikker fram mellom tredeputene. Klipp aldri ned mellom tredeputene! Se etter fremmedlegemer som småstein og lignende som kan skape irritasjon. Om vinteren kan det lett sette seg is mellom tredeputene. Dette kan du delvis forhindre ved å smøre potene inn med labbefett eller vaselin.

Veisalt er ikke bra for hundepoter. Har hunden fått dette på potene, bør du gi den et fotbad. Skyll godt og tørk etterpå. Det samme må du gjøre hvis hunden har gått på en nylig gjødsel plen. Oppstår det sår eller skader, så ta kontakt med dyrlegen.

Klørne

Det er viktig at klørne holdes korte og de må derfor klippes med jevne mellomrom. Det er den tynne spissen på klørne skal klippes bort. I den innerste, tykke delen av kloen er det nerver og blodkar, og disse må ikke kuttet. Skaff deg en god klotang og klipp gjerne litt om gangen. Er du i tvil kan du be dyrlegen vise deg hvordan dette skal gjøres, for eksempel når du likevel skal dit i forbindelse med vaksinerings.

Vaksinasjon

Vaksinasjon er en viktig del av det forebyggende helsearbeidet. En av årsakene til at vi har kun få tilfeller av disse alvorlige sykdommene i Norge i dag, er nettopp at de fleste norske hunder er vaksinert. Og husk – vaksinasjonsprogrammet varer hele hundens liv!

Hva vaksineres hundene mot?

I Norge vaksinerer vi i dag hundene våre mot

- parvovirusinfeksjon
- valpesyke
- smittsom leverbetennelse
- eventuelt kennelhoste

Ved reise til utlandet (EU/EFTA-land minus Sverige) kreves også vaksine mot

- rabies
- leptospirose

Parvovirusinfeksjon

Parvovirus forårsaker en smittsom mage-tarmbetennelse. Alle aldersgrupper kan angripes av sykdommen, men hunder under 1 år er mest utsatt. Parvovirus ble første gang satt i sammenheng med sykdom hos hund i USA i 1977. Senere er den påvist i alle verdensdeler. De første tilfellene i Norge ble rapportert i 1979, og dette viruset er nå ganske vanlig i Norge.

Den naturlige smitteveien er gjennom munnen. Utskillelsen av smittestoff begynner ca 4 dager etter at hunden er smittet, dvs. før de kliniske symptomene viser seg. Det er avføringen som er smittet. I de fleste tilfeller utskiller ikke hunden smittestoff i avføringen i mer enn ca 12 dager etter at den ble smittet. Viruset er imidlertid svært motstandsdyktig, og

ved romtemperatur kan det holde seg smittefarlig i 6 mnd. Hunder som har gjennomgått en infeksjon blir immune mot sykdommen.

Symptomer

Parvovirus forårsaker en smittsom betennelse i mage og tarm. Symptomene opptrer 4-7 dager etter at hunden er smittet. Hunden får oppkast og vannaktig eller blodig diare. Den slutter å spise, blir uttørret og allment påkjent og kan også få feber.

Vi har ikke medisiner som virker mot selve viruset. Den viktigste behandlingen er derfor væsketerapi for å hindre uttørring. Dødligheten ved denne sykdommen angis å være 3-50% og er størst hos unge og hos svekkede hunder.

Anbefalt vaksinasjonsprogram:

- 8 ukers alder (ev. 7,5 uker - dvs 4-5 dager før levering)
- 12 ukers alder
- 16 ukers alder
- 1 års alder
- Videre med 1 års intervall
(ved stort smittepress anbefales
revaksinering med 8-9 mnd intervaller)

Valpesyke

Valpesyke er en svært smittsom sykdom hos hund og andre rovdyr som blir forårsaket av et såkalt paramyxovirus. Sykdommen regnes er en av de mest alvorlige virussykdommene hos hund - med en dødsrisiko på 50-90%. Valper under 6 mnd er mest utsatt, men sykdommen kan ramme hunder i alle aldre med fatale følger.

Denne sykdommen forekommer svært sjelden i Norge. Hovedårsaken til dette er at en stor del av vår hundebestand vaksineres. Det har imidlertid vært større og mindre utbrudd av sykdommen i våre naboland. Dersom man ikke er påpasselig med vaksineringsen, kan sykdommen bryte ut også her. For få år siden (1994/95) døde flere hundre hunder av valpesyke i Finland.

Symptomer

Noen få dager etter at hunden er smittet (4-7 dager), vil den få høy feber uten andre tegn på sykdom. Etter et par dager vil temperaturen igjen bli normal, og vil holde seg normal i 1-2 uker. Deretter kommer en ny temperaturstigning, hunden får øyebetennelse (konjunktivitt) med utflod fra øynene og den får utflod fra nesen. Hoste, diare, oppkast, opphørt matlyst, dehydrering (uttørring) og vekttap er også vanlige symptomer hos hunder med akutt valpesyke. Ikke sjelden får de også sekundære bakterieinfeksjoner.

Hundene kan også utvikle nervøse symptomer av ulike slag: Muskelrykninger, kramper, ustøe og ukoordinerte bevegelser, de kan gå i ring, viser unormale fryktreaksjoner, blindhet. I blant kommer de nervøse symptomene først uker eller måneder etter at hunden har kommet seg fra de akutte symptomene.

Sykdommen kan også forekomme i en mildere form, men også her kan de forekomme neurologiske senreaksjoner.

Anbefalt vaksinasjonsprogram:

I Norge er valpesykevaksinen kombinert med vaksine mot smittsom leverbetennelse (HCC). Den finnes i tillegg i kombinasjon med vaksine mot parvovirus og eventuelt mot kennelhoste (parainfluenza).

- 12 ukers alder
- 1 års alder
- Videre med 2 års intervaller

Smittsom leverbetennelse (HCC)

Denne sykdommen skyldes et virus som i første rekke angriper leveren. Sykdommen er utbredt over hele verden, og rammer dyr av hundeslekten - spesielt hund og rev. I Norge sees denne sykdommen nå kun sporadisk. Gjennomgått sykdom gir livslang immunitet.

Symptomer

Symptomene kan variere en del. Feber er det første tegnet på sykdom. En kortvarig feber i 1-2 dager kan være det eneste tegnet på at hunden er syk. Ofte vil imidlertid temperaturen være forhøyet i 3-6 dager, og hunden vil da være slapp, ha nedsatt matlyst og ofte magesmerter, oppkast og diaré. For noen hunder medfører sykdommen en rask død. De fleste vil imidlertid friskne til etter en sykdomsperiode på 4-7 dager.

1-3 uker etter den akutte sykdommen er over, kan hunden få et blålig skjær i øynene. Dette skyldes blakking av hornhinnen - «hepatitis blue eye». Man antar at dette er en allergisk reaksjon, og den heler spontant.

Anbefalt vaksinasjonsprogram:

- 12 ukers alder
- 1 års alder
- Videre med 2 års intervaller

Kennelhoste (parainfluenza)

Kennelhoste brukes som et samlebegrep for smittsomme infeksjoner i hundens øvre luftveier. Årsaken til infeksjonen er i mange tilfeller parainfluenza-virus, men også andre virus og i blant bakterier kan forårsake kennelhoste.

Symptomer

Det vanligste symptomet er kraftig, tørr hoste («gammelmannshoste»), som regel uten feber. Hunden kan i blant brette seg og harke opp seigt, hvitt skum. Hosten kan vare i en dag eller to, men kan også pågå i rundt 1 uke. Allmenntilstanden er i de fleste tilfeller ikke særlig nedsatt, men hunden bør holdes i ro til hosten er over.

Tilstanden kan i enkelte tilfeller utvikle seg videre til bronkitt eller lungebetennelse. I slike tilfeller må dyrlege kontaktes for behandling av hunden.

Kennelhoste er relativt vanlig forekommende i norske hundemiljøer, og smitter raskt fra hund til hund. Det er viktig å holde hunden isolert fra andre hunder når den hoster, for å unngå å smitte andre.

Vaksinasjon

Kennelhostevaksinen inneholder et levende, svekket virus - parainfluenza. Ettersom hosten også kan forårsakes av andre virus eller bakterier, kan hunden få kennelhoste selv om den er vaksinert, men den vil være beskyttet mot parainfluensaviruset.

Vaksinen finnes i to kombinasjonsvaksiner: Parainfluenza + parvovirus, samt parainfluenza, valpesyke, HCC + parvovirus.

Vaksinasjonsprogram

- 12 ukers alder
- 16 ukers alder
- 1 år
- Videre med 1 års intervaller

Oversikt over de vanlige vaksineprogrammene

Alder	Parvo	Valpesyke	HCC	Parainfluenza
8 uker	X			
12 uker	X	X	X	(X)
16 uker	X			(X)
1 år	X	X	X	(X)
2 år	X			(X)
3 år	X	X	X	(x)
4 år	X			(x)

Osv etter samme program resten av hundens liv

«Åpne» grenser mot Europa (EU/EFTA)

- hvilke andre vaksiner kreves?

Den 1.mai 1994 ble grensene til Norge og Sverige åpnet mot EU/EFTA-land på visse vilkår, som blant annet omfatter vaksinasjon mot rabies og leptospirose. Disse reglene får du i sin helhet ved å henvende deg til distriktsveterinæren i ditt distrikt, men her er litt informasjon om disse to sykdommene og de vaksinasjonsprogrammene som er påkrevet:

Rabies (hundegalskap)

Dette er en svært farlig og fryktet sykdom som rammer både dyr og mennesker. Den finnes ikke på fastlands-Norge, men er funnet på rev på Svalbard. Forøvrig er sykdommen funnet i de fleste land i verden, og kun et svært lite antall land kan si seg fri for denne sykdommen. Blant disse er Norge (fastlandet), Sverige, England, Australia og New Zealand.

Viruset overføres med spytt, oftest gjennom bittsår. Inkubasjonstiden - den tiden det tar fra smitteoverføring til sykdommen opptrer - er lang, vanligvis 2-8 uker, men kan vare flere måneder og opptil år. Risikoen for smittespredning er tilstede ca 10 dager før sykdomsutbrudd og i hele sykdomsperioden.

Symptomer

Virus vandrer langs nervebanene og ryggmargen til hjernen. Den som er angrepet, forandrer atferd. Ville dyr kan i starten av sykdommen oppføre seg som tamme, mens hunder og katter blir aggressive. Etter hvert utvikles lammelse i svelget og ustøhet. Den som er angrepet blir rabiatt - gal - og får blant annet en voldsom frykt for vann. Til slutt inntreffer døden pga av lammelse av pustemuskulaturen. Sykdomsperioden varer maksimum 10 dager.

Når først aktiv sykdom er utviklet, er sykdommen 100% dødelig. Et menneske som er rabiessmittet, må vaksineres så snart som mulig. Dyr som får rabies blir avlivet for å hindre spredning av viruset.

Vaksinasjonsprogram

Ettersom sykdommen ikke finnes i Norge, vaksineres vanligvis hundene ikke mot rabies. Vaksinasjonsprogrammet må tilpasses tidspunktet for reise.

- Man anbefaler å gi første vaksine ca 6 mnd før reisen til utlandet - første vaksine kan gis tidligst ved 3 mnd alder.
- Vaksinasjon anbefales gjentatt etter ca 4 uker.
- Minst 4 mnd etter siste grunnvaksine skal det tas blodprøve for å undersøke om hunden har fått tilstrekkelig immunitet (antistoff) mot rabies.
- Deretter årlig revaksinering (det må ikke gå over 365 dager dersom man skal slippe å ta ny blodprøve).

Leptospirose

Leptospirose forårsakes av en spiralformet bakterie, *Leptospira*, som kan gi sykdom både hos hund, andre dyr og menneske. Sykdommen blir sjelden diagnostisert i Norge, men forekommer relativt hyppig i andre europeiske land.

Symptomer

De vanligste symptomene er feber, oppkast, gulsott (bl.a. gulfarge på slimhinnene) og sparsomme mengder med urin. Både lever og nyre angripes. Mange hunder blir imidlertid ikke syke selv om de er smittet.

Vaksinasjonsprogram

- 2 grunnvaksiner med 2-4 ukers mellomrom
- Årlig revaksinering